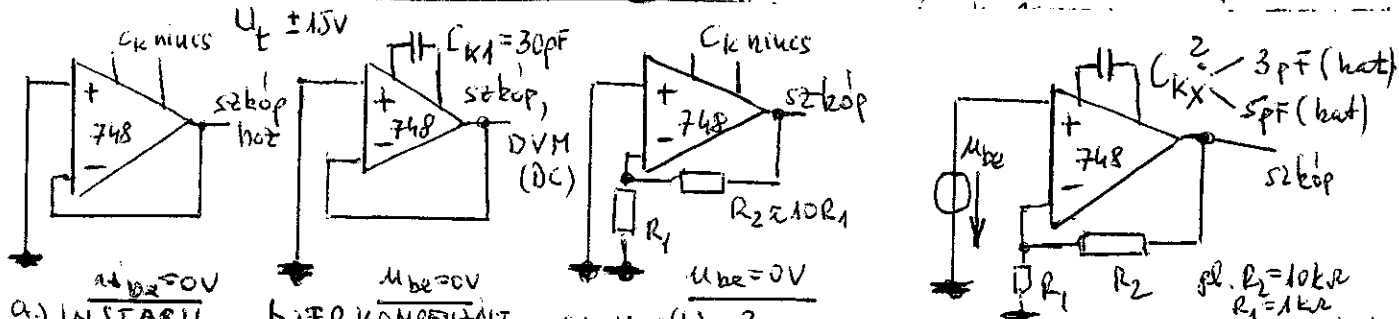

Művelet

(ISMETLÉS → EL. I. és EL. II.)
FREKVENCIAFÜGGÉS, STABILITÁS V.

RENDSZEREK LABOR
M1. méréshez 1. a. M

a.) INSTABIL
ER. gerjesztés
visszafutása

b.) FR. KOMPENZÁLT
VCSÁLTOTT ER.
 $u_{ki}(t)$ és $u_{ki0}(t)$ (offset)

c.) $u_{ki}(t) = ?$
Az erősítő
STABIL?
INSTABIL?

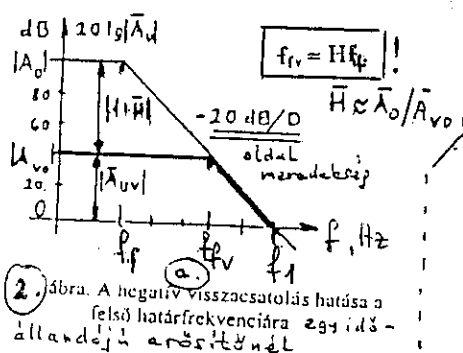
d.) STABIL (frekv. kompenzáció)
visszacsatolt erősítő
DINAMIKUS jellemzőinek mérése

A d) jelű
erősítő
vizsgálata!

!!! 1. ábra. A mérés menete

$u_{be}(t)$ →
kiszármaztatás ($u_{kipp} < 100 \text{ mVpp}$) → felső határfrekvencia (f_{fv})
NAGYJELŰ ($u_{kipp} \approx 15 \dots 20 \text{ Vpp}$) → kivezérelési frekvencia (f_{kv})
kiszármaztatás ($u_{kipp} < 50 \text{ mVpp}$) → felhúzási idő (t_p)
NAGYJELŰ ($u_{kipp} 15 \dots 20 \text{ Vpp}$) → jelváltozási sebesség (SR)

ABSZOLÚT STABIL ERŐSÍTŐ

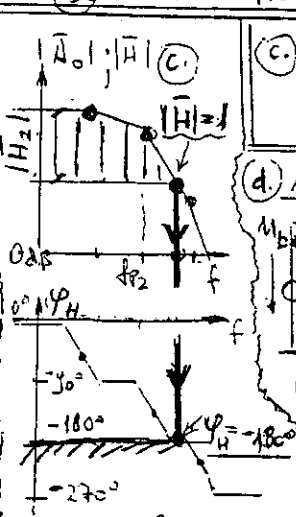
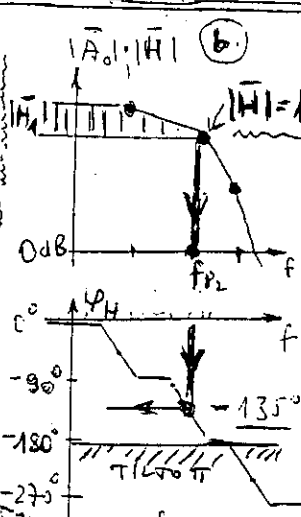
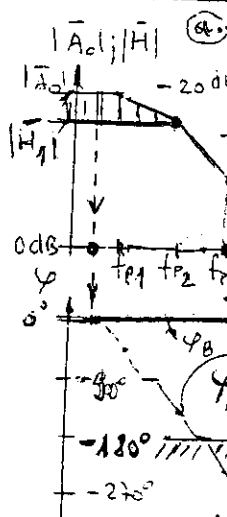
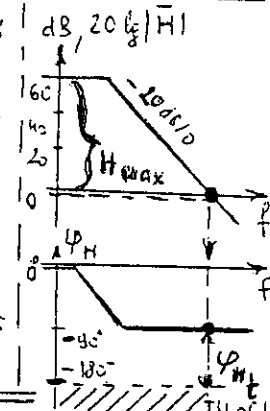

Egy időállandós rendszer (erősítő):
 $\bar{A}_u(j\omega) = A_0 / (1 + j\omega/\omega_f)$
A visszacsatolt erősítő átvitele:

$$\bar{A}_{uv} = A_{uv0} \frac{1}{1 + \frac{j\omega}{(1+H)\omega_f}}$$

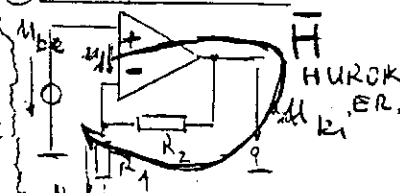
ahol $\omega_f = \omega_f(1+H) \approx \omega_f H$
a visszacsatolt en. jelű

(b) határ körfok.

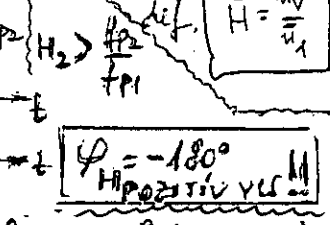
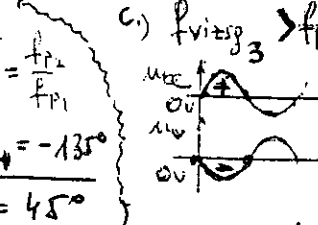
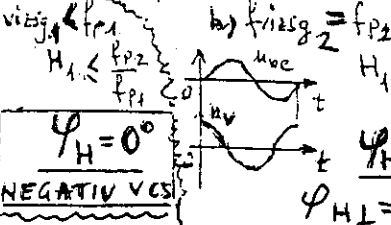
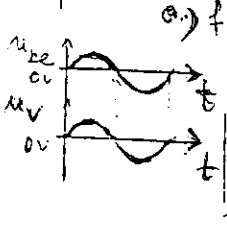
(c) Egy időállandós erősítő
hurok körfokát és a hurok
fázistartalékát $\varphi_H \approx 90^\circ$

(d) A visszárt erősítő:

$$\bar{G}(j\omega) = \frac{1}{1 + j\omega/\omega_f} = \frac{R_1}{R_1 + R_2}$$

$$\bar{H} = \frac{\bar{u}_v}{\bar{u}_1}$$

3. ábra. A $|H|$ értéket ill. a fázistartálékot vizsgáljuk a visszacsatolt jel fázist, φ_H és φ_{Ht} értéket

INSTABIL!
 $\varphi_{Ht} = 0^\circ$ (MINCS)

ISMETLÉS (az EL. II. tananyagára szorít) **STABILITÁSVIZSG. és FREKVENCIA KOMPENZÁLÁS**

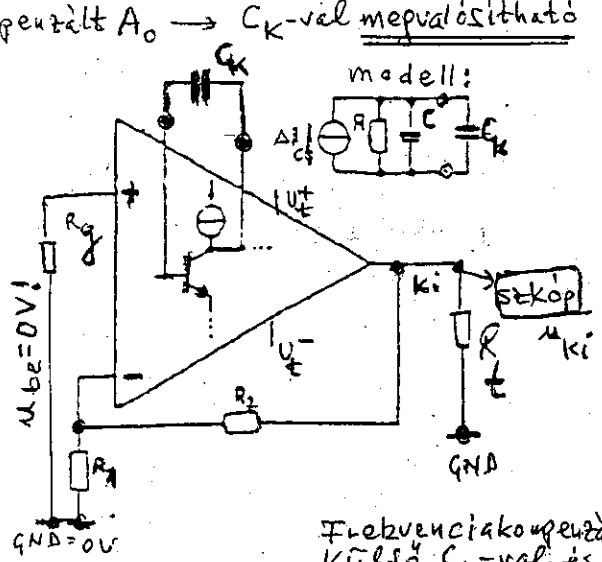
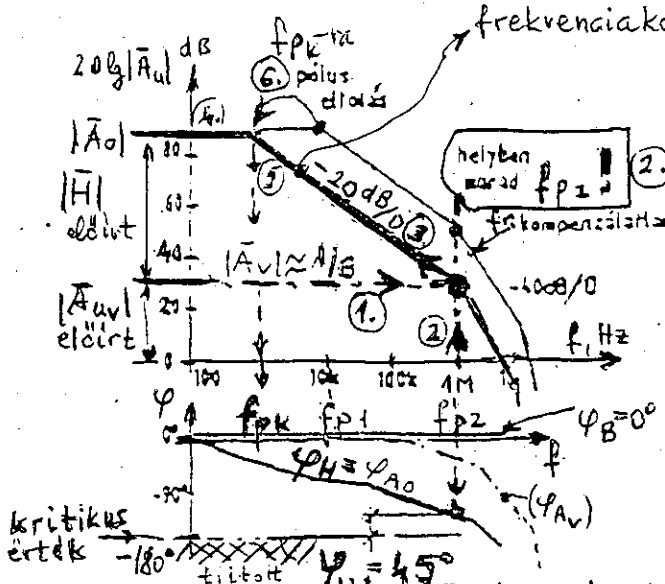
RENDSZEREK LABOR

M1 mérés (Műkötés)

Működés: 1 b. M

A negatíván visszatartott erősítő stabilitás-vizsgálatának lépései (Bode diagramban vizsgálva):
 ($u_{be}=0V$); $\bar{A}_0 < |\bar{A}_0|$; $\bar{B} < |\bar{B}|$; $\bar{H} = |\bar{H}| = \bar{A}_0 \cdot \bar{B}$; $|\bar{H}|=1$ -nél $\varphi_{Ht}=?$; Döntés: STABIL / INSTABIL $\rightarrow$ Frek.k.

STABIL / INSTABIL $\rightarrow$ Frek.k.

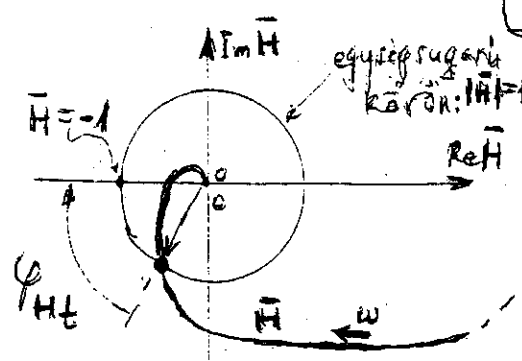

Frekvenciakompenzál. külső C_k -val és ez f_{p1} -et eltolja f_{pk} -ra:

$$f_{pk} \approx \frac{f_{p2}}{H_{ocelőrt}}$$

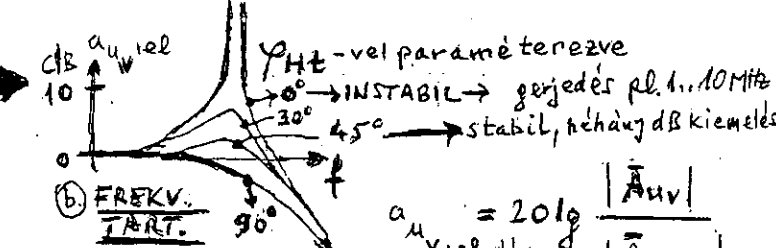
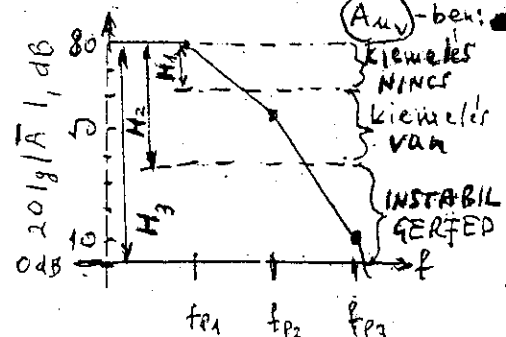
f_{p1} fr. komp.-ban A_0 első pólus helye (10kHz)
 f_{p2} A_0 második pólus helye (1MHz)
 f_{pk} kompenzált p.f. **Frekvencia kompenzáció póluseltolással**

2. ábra. A HUROKERŐSÍTÉS fázistartalek

$\bar{H} = -1$ a tiltott érték ezt elegendő tartalekkel (túlcsúszás) el kell kerülnie a $\bar{H}$ (hurkerősítés) helyigörvének. A TILTOTT $\bar{H} = -1 \rightarrow |\bar{H}|_{kr} = 1$ és $\varphi = -180^\circ$.
 Fellet, ahol $|\bar{H}|=1$ lesz, ott mekkora $\varphi_H(H=1)=?$
 Fázistartalek: $\varphi_{Ht} = \varphi_H(H=1) - (-180^\circ) \gg 50^\circ$

KISZELŐ VIZSGÁLAT!

3. ábra. A_{uv} vizsgálata három hurkerősítés tartományban.

4. IDŐTARTOMÁNY (pl. t_f, t_r, t_s)
 (t_f felületi idő, t_r emelkedési idő, t_s állandósulás)

M1. mér

Z.b. mell.

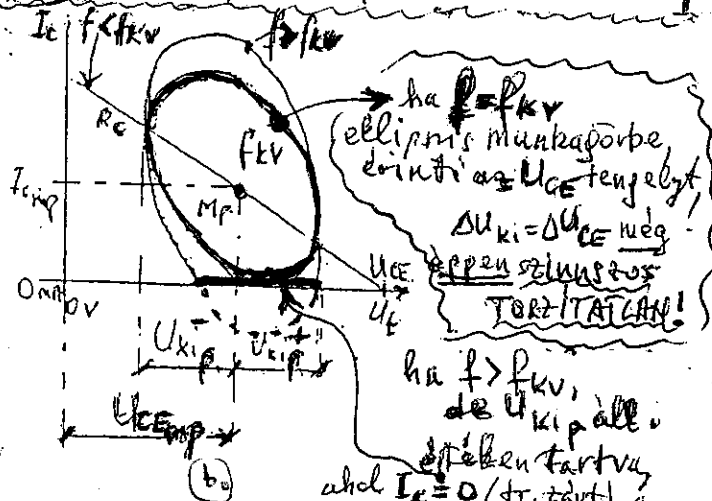
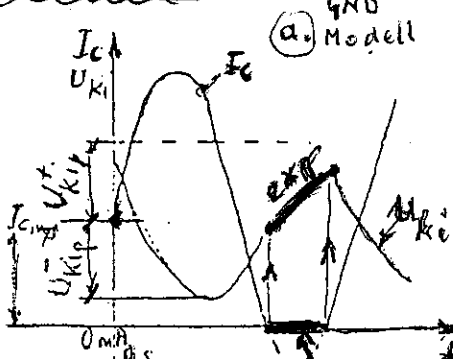
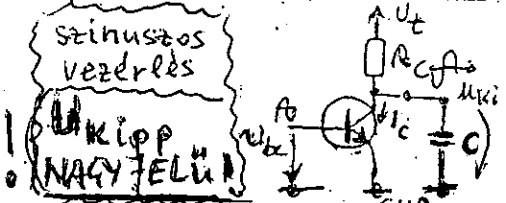
A jelváltozási sebesség és a kivezerlés határfrekvencia
BEÁGYAZOTT R. Műhely

NAGYJELŰ DINAMIKUS JELEK

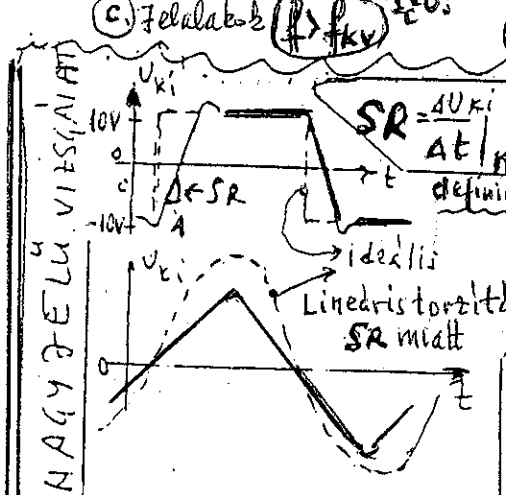
A kapacitív terhelésű erősítő terhelő kapacitását a vezrlő jel
ntében tölteni és kisütni kell. Az erősítő aktív elemével, a tran-
zisztorral véges, KORLÁTOZOTT α drain (kollektor) árama.
Nagy kimeneti feszültség pl. maximális kimeneti kivezerlés eléréséhez
a korlátozott árammal VÉGES IDŐTARTAM alatt le kell tölteni a töltés
(kisütés). A rendelkezésre álló idő (szoros kapcsolatban a jel frekvenciával),
a kapacitás értéke és a max. áram KORLÁTOZZÁK a KIMENEVI FÉRT.
JELVÁLTOZÁSI SEBESSÉGET: $Q = CU \rightarrow \Delta Q = C \cdot \Delta U \rightarrow I \cdot \Delta t = C \cdot \Delta U \rightarrow$

$$\frac{\Delta U}{\Delta t} \Big|_{\max} = \frac{I}{C} \text{ és } \frac{dU_{ki}}{dt} \Big|_{\max} = SR = \frac{dU_{ki} \cdot \sin \omega t}{dt} \Big|_{\max} = \omega U_{ki} \cdot \cos \omega t \Big|_{\max} = 2\pi \cdot f_{kv} \cdot U_{ki}$$

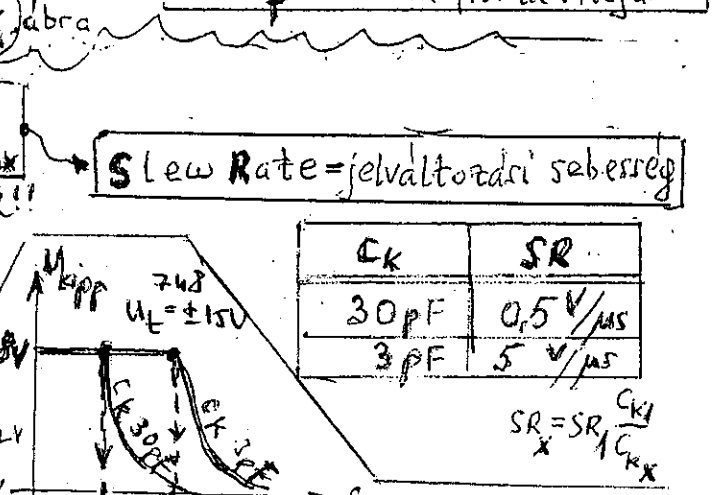
Kapacitív terhelésű erősítő:

A kivezerlés határfrekvencia fizikai visszlátása

SR MÉRÉSE
NAGYJELŰ MÉRŐSZÖGEL
VÉZERLESNEL
KELL ELVEGÉZNI!

8. ábra

Slew Rate = jelváltozási sebesség

C _k	SR
30 pF	0,5 V/μs
3 pF	5 V/μs

$$SR = SR \cdot \frac{C_k}{C_{kx}}$$

f_{kv} MÉRÉSE NAGYJELŰ
SZINUSZOS VÉZERLESNEL
KELL VÉGEZNI!
U_{kipp}(f) katalógusból! 26V

DINAMIKUS ERŐSÍTŐ JELENMŰK. **RENDSZEREK LABOR (Műhely)**
M1. mérés **Helyeklet: 2M**

EL. lab. mérési útmutató 1. KKH 1183/1.

(4. gyakorlat)

Stabilitásvizsgálat és jelanalízis {1. mérés}

HF. 1., HF. 2., HF. 3. (KÖTELEZŐ!)

Mérfői feladatok:

- M1. [1.2., 1.3.]
- M2. [2.1., (2.2.* RZH anyag), 2.3.]
- M3. [3.1., 3.2.]

FELFUTÁSI IDŐ: a felső határ frekvenciával fordítva arányos

$$t_{fel} = t_2 - t_1 = \frac{\ln 9}{\omega_f} = \frac{0,35}{f_f} = \frac{0,35}{3 \cdot 10^4 \text{ Hz}} = 11,6 \mu\text{s}$$

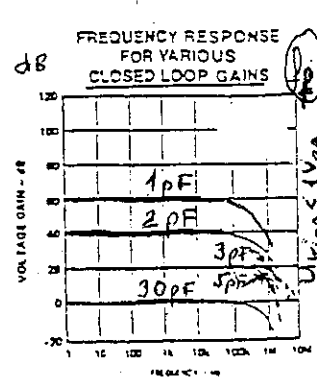
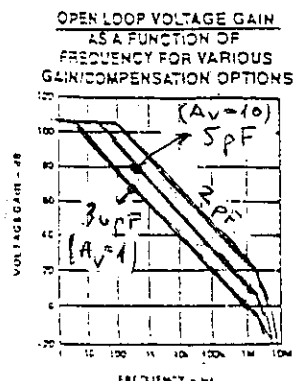
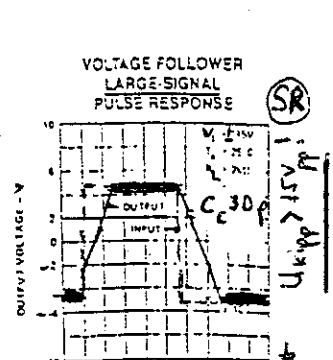
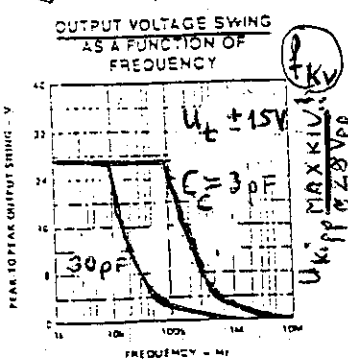
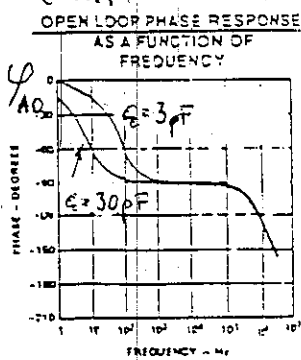
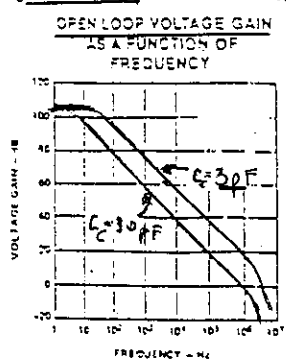
f_f a kisjelű felő határ frekvencia sávkorlátozott átvitelt eredményez

TETŐESÉS (csak AC erősítőnél van. Pl. oszcilloszkóp AC csat. állásában...)

$$\Delta = \frac{U_{ki0} - U_{ki}(t_x)}{U_{ki0}} \approx \dots \approx \omega_a \cdot t_x$$

KATALÓGUS KARAKTERISZTIKÁK

748 típusú Kisjelű ($U_{kipp} \leq 1V_{pp}$) szimuláció: 6.1.1, 6.1.2, 6.2.1, 6.2.2.
 OP AMP Nagyjelű ($U_{kipp} > 10V \dots 20V$) szimuláció: 6.1.3.
 Nagyjelű ($U_{kipp} > 5V \dots 20V$) négyzetp: 6.1.4. (célszerűen: $t_x = T/2$)

$$C_{KX} \approx B \cdot C_{K1}$$

$$f_{TKVX} \approx f_{TKV1} \frac{C_{K1}}{C_{KX}}$$

$$SR_X \approx SR_1 \frac{C_{K1}}{C_{KX}}$$

